

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XIX. De monialibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

posterior licentia & approbatione ab ordinariis obtinenda, secularium confessiones audire presumant. Romae s. Id. Aug. 1571.

TITVLVS XIX. DE MONIALIBVS. Pius Quartus.

Moniales & decimarum & subsidiorum, aliorumq; onerum impositione exemptae sunt.

CAP. I.

DE statu Ecclesiarum & monasteriorum quorumlibet curae nostrae divina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea per quae illorum, ac personarum praesertim feminae sexus in illis sub regulari castimonia Altissimo famulantium statum, & opportunitate subventioni valeat salubriter provideri, ipsaque personae tenore perturbationibus uniuersis in pacis & quietis amantitate diuini officii liberius vacare valeant, libenter attendimus, ac in his nostris pastoralis officii partes favorabiliter impartitur. Hinc est quod nos motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblati petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, omnes & singulas Abbatissas, Priouissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcumque monasteriorum, domorum, & regularium locorum monialium, & fororum quorumvis Cisterii, Pramonstraten. sanctae Clarae, necnon sancti Benedicti, & sancti Augustini, ac tertii ordinis sancti Francisci, & aliorum quorumvis ordinum, etiam sub cura & regimine, ac secundum regularia instituta fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum, & Eremitarum eisdem sancti Augustini dependentium in Lombardia, & quibuscumque aliis Italiae partibus consistentium, ipsaque domos, & loca, deductis quatuordecim diebus mensis de Camera pro victu cuiuslibet monialis seu fororis, alios redditus non habentia, eorumque possessiones, & alia quaecumque bona mobilia & immobilia quaecumque, decimarum & subsidiorum ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per nos & sed. Apostolicam seu eius Legatos & Nuncios aut quoscumque alios quavis auctoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac fabrica Basilicae Principis Apostolorum de urbe, aut quavis alia urgentissima causa pro tempore impostorum solutione, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium in perpetuum prorsus eximimus & liberamus. Et nihilominus omnibus & singulis collectoribus, subcollectoribus, ac commissariis, necnon quibuscumque aliis ad decimarum & subsidiorum huiusmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute sanctae obedientiae, & sub nostrae indignationis, ac excommunicationis latae sententiae poena districtius inhibemus, ne Abbatissas, Priouissas, Ministras, Moniales, & Sorores, domos, monasteria, & loca praedicta, etiam vigore quarumcumque litterarum a nobis, vel sede praedicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur quod ad quaevis exempta, domos, monasteria, & loca se extendant, vel alterius cuiuscumque tenoris existant, ipsius sedis sibi concessae facultatis, nisi de praesentibus earumque toto tenore, ac de dictis ordinibus & nomine eorum, quibus dictorum ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, fecerint mentionem, ad solvendum decimas, seu subsidia, aut onera huiusmodi quouis modo cogere aut compellere, seu alias praesumptorum occasione eas molestare seu inquietare praesumant. Romae Non. April. 1560.

Pius Quintus.

Clausura obstringuntur moniales tacite vel expressé religionem

professa, & earum receptiones ad ordinem, clausura obligatione violata, irritae sunt & inane.

CAP. II.

Altea pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam, quantum nobis ex alto permittitur, inuigilantes, assidue ad ea, per quae singulis erroribus & excessibus obviatur, ac personis quibuslibet, praesertim feminae sexus virginis suam altissimo uocentibus sub religionis iugo Christo Salvatore in castitatis holocausto famulari affectantibus, a semita iustitiae & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperitur incongruum, quod in regulari ponatur honestatis gloria maculam, & diuinam merito possit offendere maiestatem, opportune succurritur, libenter intendimus, ac in his nostris vigilantibus partes propensius imparrimus, prout id in Domino salubriter expedire, conspiciamus. Hac igitur perpetuo ualitura constitutione, inhaerentes etiam constitutioni sac. recor. Bonifacii Papae VIII. s. praedecessoris nostri, quae incipit, Periculoso, & decretis Concilii Tridentini super clausura monialium editis, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, atque perpetuo decernimus, uniuersas & singulas moniales, praesentes atque futuras, cuiuscumque religionis, ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymitan. sint, quae uel iam receptae sint, uel posterum in quibusuis monasteriis siue domibus recipiuntur, & tacite uel expressé religionem professae, etiam si conuersae, aut quocumque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis uel fundationibus earum regule ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis seu domibus etiam ab immemorabili tempore ea seruat non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis seu domibus de cetero debere permanere clausura, iuxta formam dictae constitutionis sac. rec. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, quae incipit, Periculoso, in sacro Concilio Tridentino approbata, & innovata, quam nos auctoritate praefata etiam approbamus & innovamus, in omnibus & per omnia, ac illam districtè obseruari mandamus. Quod si aliquae moniales forsitan reperiantur, quae consuetudine etiam immemorabili, aut instituto uel fundatione, regule suae fretae, animo obstinato huic clausurae resistant, aut quoquo modo reluctentur, ordinarii una cum superioribus earum omnibus iuris & facti remediis compellant eadem tanquam rebelles & incorrigibiles ad praesens subeundum dictam clausuram, & perpetuo obseruandam. Mulieres quoque quae Tertiarum, seu de poenitentia dicuntur, cuiuscumque fuerint ordinis in congregatione uidentes, si & ipsae professae fuerint, ita ut solemne votum emiserint, ad clausuram persequi, ut praemittitur, & ipsae teneantur. Quod si uotum solemne non emiserint, ordinarii una cum superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant & proficiantur, ac post emissionem & professionem eidem clausurae se subiciant, quod si recusauerint, & alique ex eis inuentae fuerint scandalose uivere, seuerissime puniantur. Ceteris autem omnibus sic absque emissione, professionis & clausura uivere omnino uolentibus interdiciamus & perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum ordinem, religionem, congregationem uel recipiant. Quod si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquis receperint, eas ad sic uiuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quolibet professiones & receptiones irritas decernimus & nullas, prout etiam praesenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne moniales uel tertiarum praedictarum propter hanc clausuram detrimentum, aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum, patiantur, sed ut eis opportune consulatur, auctoritate Apostolica praefata

Bonifac. VIII. c. periculoso, de statu regularium. in 6.

item nostra Idibus Junii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit provium, ne cui in posterum, nisi in casibus necessariis, septa monasteriorum monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse, sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officii munitur, an liceat eis pro libito sine voluntate huiusmodi septa ingredi, vel pontis servare debeant ipsique regulam à Concilio præscriptam. Nos omnem hesitationis materiam tollere, & viam scandali præcidere, ac sanctimonialium quieti consuleret volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes tam seculares quàm regulares, quibus cura & regimen monasteriorum monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi monasteria prædicta ita demum uti posse, si

id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisq; senioribus, ac religiosis personis comitati. Quocirca universis & singulis Episcopis, seu majori ac etiam Cardinalibus dignitate præditis, necnon quorumvis ordinum Abbatibus, Prioribus, ministris, & alios quoscunq; superiores regulares serio monemus, ut facultate huiusmodi, qui eam habent, præterquam in casibus, ut præfertur, necessariis, neutiquam utantur. Quod si contrafecerint, eadem auctoritate Apostolica statim atq; decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesie interdictos, pro secunda à munere Pontificali & à divinis suspensos, ac deinceps ipso facto abiq; alia declaratione excommunicatos existere, regulares verò omni officio ac ministerio privatos excommunicationi similiter subiacere. Rom. 23. Dec. 1591.

FINIS.

SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER QUARTUS.

TITULUS I.
DE MATRIMONIIS ET SPONSALIBUS.

PAULUS QUARTUS.

Qui spe obrinenda dispensationis matrimonium contrahunt in gradibus prohibitis, in posterum Pontificia gratia per huiusmodi dispensationes non gaudeant, etiamsi ex copula sequantur proles.

CAPIT I.

A ea ipsa die, qua divina bonitas nos (licet tanto oneri impares) regenda universalis eius Ecclesie præficere dignata est, nunquam cessavimus cogitare, quo pacto singuli abusus nostra diligentia tollerentur, diversas superinde constitutiones, & publicando. Hinc est quòd cum (sicut nobis nuper innotuit) à nonnullis annis circa introductum sit, ut qui matrimonium in secundo consanguinitatis vel affinitatis gradu contrahere anhelant, scientes se dispensationem à sede Apostolica super huiusmodi matrimonium, contrahendo obtinere non posse, sub fiducia illam super eodem matrimonium, postquam contractum fuerit, reportandi, matrimonium ipsum de facto contrahant, & carnali copula consumment, excommunicat. sententiam in Concil. Vien. contra matrimonium in gradibus prohibitis scienter contrahentes promulgatam damnabiliter incurrendo. Et deinde sub pretextu, quòd si divortium fieret inter eos, gravia exinde inter eos & eorum consanguineos & affines scandala possent verisimiliter exoriri, & mulier perpetuò diffamata remaneret, absolutionem necessariam, & dispensationem opportunam, quas sibi debitas concedi exposulenti,

sicq; absolutionem, dispensationem (quas alias non obtinerent) eo pretextu ut plurimum reportent in scandalum plurimorum. Nos considerantes præmissa causam tribuere delinquendi, & in celum committendi, & ex delicto, loco poenæ, commodam, & appetitum satisfactionem reportari, malitiosis hominum occurrere volentes, per has nostras omnibus innovare volumus; quòd nos lapsi tempore, infra quòd notitia præsentium in partibus, ex quibus similes dispensationes peti contingerent, verisimiliter haberi poterint, absolutiones & dispensationes huiusmodi ex pretextu prædicto, etiam si proles ex matrimonio contracto subsecuta fuerit, nullatenus, sed solum ex causa urgentissima pro bono publico, & a jure considerata, per nos tantum, & non alium approbanda, & edemus, & quòd dispensationes ex alia causa nostris temporibus perpetuò exulabunt, quòd nobis licere non patimur, nostris successoribus indicantes. Rom. Idibus Dec. 1555.

(Eandem constitutionem prius Clemens VII. intulit, quam habet infra eod. cap. 9.)

Pius Quintus.

Publica honestate qua ex sponsalibus contrahitur impedimento nullius aut parvis frequens est usus, quantum sponsalia de futuro

Q 9 9 3